

LAPSET ENSIN

Käsikirja 2024

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO

LAPSET ENSIN -KERÄYS	3
LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN SANOMA	3
LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN MERKITYS MLL:LLE	3
MITÄ UUTTA VUODESTA 2021 ALKAEN?	3
KERÄYSAIKA	3
LAPSET ENSIN -KERÄYKSESTÄ KAIKKI TUOTOT YHDISTYKSELLE	3
UUSI RAHANKERÄYSLAKI JA SIIHEN LIITTYVÄT LUVAT	4
LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN TOTEUTTAJAT	4
YHDISTYKSET	4
KESKUSTOIMISTO	5
LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN PAIKALLINEN TOTEUTUS	5
LAPSET ENSIN -KERÄYSTIIMI	5
LAPSET ENSIN -TIIMIN MUISTILISTA	5
KERÄYSVASTAAVA	6
KERÄYSVASTAAVAN MUISTILISTA	6
LAPSET ENSIN -KERÄYSSUUNNITELMA	6
KÄTEISEN RAHAN VASTAANOTTO PANKEISSA ON VOINUT MUUTTUA – TARKISTA AJOISSA OMAN PANKKISI KÄYTÄNTÖ!	6
TALLETUSOTTO-AUTOMAATIN KAUTTA RAHAT YHDISTYKSEN TILILLE HELPOSTI	6
VAPAAEHTOISTEN INNOSTAMINEN	6
KERÄÄJIEN REKRYTOIMINEN	7
KERÄÄJÄKOULUTUS INNOSTAA	7
KERÄÄJÄSOPIMUS	7
INNOSTUKSEN YLLÄPITÄMINEN	7
KIITTÄMINEN JA PALAUTTEEN KERÄÄMINEN	7
ONNISTUNUT PAIKALLISYHTEISTYÖ	8
HAASTE YRITYKSILLE	8
OPPILAITOSYHTEISTYÖ	9
PÄÄTTÄJÄT MUKAAN	9
MITEN LIPPAILLA KERÄTÄÄN	10
TEMPAUSPÄIVÄT	10
KERÄYSLIPAS	10
MUITA TAPOJA TEHDÄ LAHJOITUS	10
LAHJOITTAMINEN MOBILEPAYLLA	10
LAHJOITTAMINEN YHDISTYKSEN KERÄYSTILILLE	11
VIESTINTÄ	11
LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN SANOMA TUTUKSI	11
HYVÄ SUUNNITTELU VIE PITKÄLLE MEDIAN KANSSA	12
KÄYTÄNNÖN ASIAT	12
LAPSET ENSIN -MATERIAALI	12
MOBILEPAYN KÄYTTÖNOTTO	12
LIPPAIDEN TYHJENNYS JA RAHOJEN TILITYS	12
KERÄYSTILITYS POLIISILLE	13
LISÄTIETOA JA TUKEA	13

Lapset ensin -käsikirja on tarkoitettu yhdistysten keräystiimeille ja -vastaaville. Käsikirjaan on koottu perustietoa Lapset ensin -keräyksestä, keräysvastaavan tehtävistä ja keräyksen toteuttamisesta.

Lapset ensin -keräyksen voi toteuttaa monella tapaa: keräys voi olla usean viikon kampanja tai lipaskeräytempaus päivänä tai parina. Siihen voi yhdistää paikallista yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten kanssa, muutaman vapaaehtoisen lipaskeräyspanoksen tai satsata yrityksille ja päättäjille lähetettäviin haastekirjeisiin. Lisäksi omaa keräystä kannattaa kampanjoida sosiaalisessa mediassa.

Tärkeintä on järjestää keräys omalle yhdistykselle sopivalla tavalla. Keräämisen organisointi ja siinä onnistuminen on helpompaa, kun suunnittelussa huomioidaan keräykseen käytettävissä olevat resurssit sekä kaikkien mukana olevien osaaminen.

Ajankohtaista tietoa keräyksestä löydät Yhdistystiedotteesta ja Vapaaehtoisnetistä. Vapaaehtoisnettiin on koottu myös vinkkejä keräyksen toteuttamiseksi.

Lapset ensin -keräys

Lapset ensin -keräyksellä hankitaan varoja MLL:n paikallisyhdistysten työlle lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyväksi.

LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN SANOMA

Lapset ensin -keräys muistuttaa siitä, että jokaisella lapsella on oikeus leikkiin, iloon ja turvaan. MLL auttaa vanhempia kasvattamaan ja suojelemaan lapsia ja iloitsemaan heistä.

LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN MERKITYS MLL:LLE

Lapset ensin -keräys on näkyvä vaikuttamisen väline. MLL:n kerääjät lähtevät kaduille, kauppakeskuksiin, toreille ja tapahtumiin keräämään lippaiden kanssa. Lisäksi keräys ja lahjoitusmahdollisuudet näkyvät keskusjärjestön, piirien ja paikallisyhdistysten nettisivuilla ja somekanavissa. Paikkakuntalaisten kohtaamisessa niin kasvokkain kun somekanavissa voi kertoa MLL:n omalla paikkakunnalla tai alueella tekemästä työstä sekä tarpeista, joita toiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen vaatii.

Lapset ensin -keräys ja sen viesti helpottavat yhteydenottoa paikallisiin päättäjiin, tiedotusvälineisiin, yrityksiin ja muihin toimijoihin (oppilaitokset, järjestöt, yhdistykset). Keräyksen kautta voi syntyä myös pitkäaikaisia yhteistyön muotoja sekä muita paikallisyhdistyksen toimintaa tukevia kumppanuuksia. Lapset ensin -keräys tarjoaa myös hyvän mahdollisuuden tukea vapaaehtoistyötä omalla alueella.

MITÄ UUTTA VUODESTA 2021 ALKAEN?

- **Lapset ensin -keräyksen tuotto jää kokonaan sen keränneelle yhdistykselle**
- **Keräyksen voi toteuttaa yhdistyksen valitsemana ajankohtana**
- **Yhdistyksen tarvitsee keräyksen toteuttaakseen tehdä poliisille pienkeräysilmoitus tai hakea itselleen toistaiseksi voimassa oleva rahankeräyslupa**

KERÄYSAIKA

Keräys on perinteisesti toteutettu 1.4.–15.5., mutta vuodesta 2021 alkaen **yhdistys on voinut itse päättää milloin toteuttaa keräyksen**. Huomioitavaa on, että pienkeräyksenä (lisätietoja pienkeräyksestä alla) toteutettaessa keräys voi kestää maksimissaan kolme kuukautta.

LAPSET ENSIN -KERÄYKSESTÄ KAIKKI TUOTOT YHDISTYKSELLE

Lapset ensin -keräyksen keräyskohteena on MLL:n paikallinen toiminta. **Kukin paikallisyhdistys nimeää itse oman keräyskohteensa**. Kohde voi olla esimerkiksi perhekahvilan ylläpitäminen, kerhotoiminta, retkien, leirien ja tapahtumien järjestäminen, paikallisen tukioppilastoiminnan tukeminen tai muu vastaava yhdistyksen perustoiminta. **Keräyksen koko tuotto on vuodesta 2021 alkaen jäänyt paikallisyhdistyksen käyttöön.**

UUSI RAHANKERÄYSLAKI JA SIIHEN LIITTYVÄT LUVAT

Uusi rahankeräyslaki tuli voimaan 1.3.2020. Laki mahdollistaa pienkeräykset ja toistaiseksi voimassa olevat rahankeräysluvat.

Rahankeräyslupa tarvitaan aina rahankeräykseen, jossa **yleisöön vetoamalla** kerätään **vastikkeetta** rahaa. Yleisöön vetoamisella tarkoitetaan suullisesti, kirjallisesti tai muulla tavoin ilmaistua pyyntöä lahjoittaa rahaa. Yleisöllä tarkoitetaan ennalta rajoittamatonta ja määrittelemätöntä joukkoa henkilöitä.

Vuonna 2020 voimaan tullut rahankeräyslaki mahdollistaa pienkeräykset,

- jolla saa kerätä enintään 10 000 euroa
- joka saa kestää enintään kolme kuukautta
- jonka saa järjestää enintään kaksi kertaa kalenterivuoden aikana
- joka vaatii aina ilmoituksen poliisille vähintään 5 arkipäivää ennen keräyksen aloittamista

Yhdistyksen tulee tehdä poliisille pienkeräysilmoitus. Ilman voimassa olevaa lupaa yhdistyksen ei ole mahdollista toteuttaa Lapset ensin -keräystä. Lisätietoja uudesta rahankeräyslaista ja pienkeräyksistä löydät vapaaehtoisnetin varainhankinta-osiosta.

Hyvä tietää rahankeräyksestä:

- Keräykseen rahaa lahjoittavalle saa antaa vastikkeeksi ainoastaan keräyksen tunnuksen, jolla ei ole itsenäistä taloudellista arvoa.
- Rahankeräys saadaan toimeenpanna vain viranomaisen antamalla luvalla.
- Rahankeräyksellä saadut varat on käytettävä pienkeräysilmoituksessa ilmoitettuun ensisijaiseen tai toissijaiseen käyttötarkoitukseen.
- Pienkeräysluvan saajan on laadittava rahankeräyksestä selvitys ja tilitys määräajassa luvan myöntäjälle.
- Pienkeräyksen tietojen tulee olla selkeästi näkyvissä aina, kun esitetään lahjoituspyyntö missä tahansa kanavassa (esim. sosiaalinen media, lehti-ilmoitus, nettisivut, keräyslipas).

Rahankeräyslain mukaan on kiellettyä muun muassa:

- Järjestää rahankeräyksen toimeenpanon yhteydessä arpajaiset tai muu toiminto, jossa osallistuvalla luvataan kokonaan tai osittain sattumaan perustuva voitto.
- Toimeenpanna rahankeräys ketjukirjeen avulla tai siihen verrattavalla tavalla.
- Järjestää rahankeräys pyramidipelin muodossa.
- Järjestää rahankeräys tavalla, jossa kaupankäynti tai yhdistyksen jäsenhankinta ja rahankeräys ovat ilmeisessä vaarassa sekoittua keskenään.

Lapset ensin -keräyksen toteuttajat

YHDISTYKSET

- Valitsevat keräysvastaavan ja muodostavat hänen tukijoukkoikseen Lapset ensin -keräystiimin
- Päättävät paikallisen keräyskohteen ja sanoittavat yleisöön vetoavan paikallisen lahjoituspyynnön
- Vastaavat Lapset ensin -keräyksen paikallisesta toteuttamisesta ja valitsevat omalle yhdistykselle sopivan(t) keräystavat, joita ovat esimerkiksi lipaskeräys, MobilePay ja yritysten haastaminen
- Avaavat yhdistykselle oman keräystilin
- Tekevät poliisille pienkeräysilmoituksen tai hakevat Poliisihallitukselta toistaiseksi voimassa olevan rahankeräysluvan
- Huolehtivat keräyslippaista ja siitä, että niissä on voimassa olevat lupatarrat. **Kaikkiin keräyslippaisiin tulee muokata ja painattaa yhdistyksen omat lupatarrat, joissa on yhdistyksen oman keräysluvan tiedot tai pienkeräyksen numero ja muut poliisin edellyttämät tiedot.**
- Tiedottavat Lapset ensin -keräyksestä paikallisesti: paikallislehdet ja -radiot, tapahtumat, lahjoittajat, yhdistyksen verkkosivut ja sosiaalisen median kanavat
- Kehittävät paikallista yhteistyötä yritysten ja oppilaitosten kanssa

- Kiittävät ja palkitsevat keräykseen osallistuneita vapaaehtoisia, yhteistyötahoja ja lahjoittajia
- **Hoitavat keräyslupaan/pienkeräykseen liittyvät tilitykset ja raportit poliisille luvan edellyttämässä aikataulussa**

KESKUSTOIMISTO

- Tuottaa yhdistysten käyttöön Lapset ensin -keräyksen kampanja- ja tukimateriaalit
- Hankkii keräyslippaat ja -liivit, joita yhdistykset voivat tilata omakustannushintaan verkkokaupasta: kauppa.mll.fi
- Huolehtii sisäisestä viestinnästä yhdistyksiin
- Vastaa valtakunnallisesta viestinnästä

Lapset ensin -keräyksen paikallinen toteutus

Lapset ensin -keräys on parhaimmillaan paikallisyhdistyksen ja sen jäsenistön yhteinen projekti. Lapset ensin -keräyksen suunnittelu kannattaa aloittaa jo syksyllä seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaa kirjoitettaessa. Näin keräys voidaan huomioida ja hyödyntää myös yhdistyksen muissa toiminnoissa, tapahtumissa ja tempauksissa. Ajoissa aloitettu keräyssuunnittelu helpottaa myös vastuun jakamisessa, eivätkä kaikki tehtävät kasaudu keräyksen alkuun.

Paikallisyhdistyksen hallitus nimeää keräysvastaavan ja mahdollisuuksien mukaan myös useammasta henkilöstä koostuvan Lapset ensin -tiimin. Jos kokonaista tiimiä ei saada muodostettua, niin olisi hyvä valita keräysvastaavalle ainakin työpari.

Lapset ensin -keräys on hyvä tapa tavoittaa jäsenistöä ja paikkakuntalaisia. Monen on helpompi osallistua keräystempaukseen kuin sitoutua ympärivuotiseen toimintaan. Jokainen voi osallistua itselleen sopivalla tavalla: yksi lahjoittaa, toinen kerää, kolmas käyttää organisointitaitojaan ja neljäs ideointikykyään. Erittäin helppo ja nopea tapa tukea yhdistyksen keräystä on jakaa yhdistyksen somekanaviin tekemää lahjoituspyyntöä henkilön omissa sosiaalisen median profiileissa (esimerkiksi Facebookissa ja Instagramissa).

LAPSET ENSIN -KERÄYSTIIMI

Lapset ensin -tiimi voi koostua yhdistyksen hallituksen jäsenistä sekä vapaaehtoisista, jotka ovat aiemmin olleet mukana esimerkiksi kerääjinä. Kannattaa kutsua myös yhteistyötahojen edustajia ja keräyksen muita toteuttajia mukaan. Ryhmässä on hyvä olla osaamista monelta alueelta.

Lapset ensin -tiimi toimii keräysvastaavan kanssa yhteistyössä ja tukena sekä osallistuu keräyksen ja tapahtumien toteuttamiseen käytännössä. Tiimin jäsenet ovat Lapset ensin -keräyksen keulakuvia: myönteinen, kannustava, innostava asenne tarttuu muihinkin. Lapset ensin -tiimin jäsenille kannattaa jakaa vastuualueet, esimerkiksi tapahtumat, kerääjien hankkiminen ja tukeminen sekä tiedottaminen.

LAPSET ENSIN -TIIMIN MUISTILISTA

- Ideointi ja Lapset ensin -keräyssuunnitelman työstäminen
- Pienkeräysilmoituksen tekeminen poliisille
- Rahankeräystilin avaaminen
- Keräystavoista päättäminen, esimerkiksi lipaskeräys, MobilePay, yhdistyksen oma keräystili, yrityshaaste
- Kerääjien kutsuminen mukaan ja kouluttaminen
- Lapset ensin -viestinnän ja tiedottamisen suunnittelu ja toteuttaminen
- Viestintämateriaalien (julisteet, jaettava esite, somekuvat) muokkaaminen Gredissä yhdistykselle sopivaksi
- Tapahtumien ja tempausten suunnittelu ja toteuttaminen
- Paikallisen yhteistyön (oppilaitokset, muut järjestöt, yritykset jne.) suunnittelu ja toteuttaminen

- Lapset ensin -materiaalien menekin arviointi (keräyslippaat, lipastarrat, liivit) ja materiaalien jakaminen / pois kerääminen
- Kerääjien ja keräykseen osallistuneiden kiittäminen

KERÄYSVASTAAVA

Keräysvastaava hallitsee keräyksen kokonaisuuden, koordinoi Lapset ensin -tiimin työtä sekä vastaa suunnittelun ja toteutuksen etenemisestä. Keräysvastaava tai muu yhdistyksen päättämä henkilö tekee pienkeräysilmoituksen poliisille sekä laatii rahankeräyslunan / pienkeräyslunan vaatiman tilityksen/raportin poliisille. Keräysvastaavan tukena toimii Lapset ensin -tiimi, yhdistyksen hallitus, piirin kummihenkilö / piiritoimiston henkilökunta ja keskustoimiston Lapset ensin -keräyksen vastuuhenkilöt.

KERÄYSVASTAAVAN MUISTILISTA

- Pienkeräyslupa-asioiden hoitaminen
- Keräystilin avaamisesta huolehtiminen (huom! keräystilin on hyvä olla oma erillinen tili)
- Lapset ensin -keräyksen käynnistäminen ja sen etenemisestä vastaaminen
- Lapset ensin -materiaalien muokkaaminen yhdistykselle sopivaksi Gredi-palvelussa
- Lapset ensin -materiaalien (keräyslippaat, keräysliivit) tilaaminen keskustoimiston verkkokaupasta kauppa.mll.fi
- Paikallisen yhteistyön, vapaaehtoisten rekrytoinnin ja tukemisen sekä paikallisen tiedottamisen koordinointi
- Kerääjäsovimuksista huolehtiminen
- Keräyslippaista ja ajantasaisista lupatarroista huolehtiminen (jokaisessa lippaassa on oltava voimassa oleva lupatarra, jossa on yhdistyksen pienkeräyslunan tiedot)
- Keräystilityksen tekeminen poliisille

LAPSET ENSIN -KERÄYSSUUNNITELMA

Lapset ensin -tiimi työstää ja toteuttaa keräysvastaavan johdolla keräyssuunnitelman. Suunnitelmassa asetetaan keräykselle tavoitteet ja suunnitellaan miten tavoitteisiin päästään. Tavoitteet on hyvä asettaa käytettävissä olevien resurssien ja osaamisen mukaan. Rahallisen tavoitteen on hyvä olla saavutettavissa oleva ja realistinen. Tavoitteita voidaan asettaa myös esimerkiksi kerääjien määrän, tiedottamisen ja paikallisen yhteistyön osalta.

Suunnittelussa kannattaa hyödyntää Vapaaehtoisnetin löytyvää keräyssuunnitelman pohjaa. (Vapaaehtoisnetti -> Toimiva yhdistys -> Varanhankinta -> Lapset ensin -keräys)

KÄTEISEN RAHAN VASTAANOTTO PANKEISSA ON VOINUT MUUTTUA – TARKISTA AJOISSA OMAN PANKKISI KÄYTÄNTÖ!

Useat pankit ovat uudistaneet käytäntöjään käteisen rahan vastaanottamisessa. Kannattaa tarkistaa hyvissä ajoin jo ennen keräyksen alkamista, miten omassa pankissa voi käteistä rahaa tallettaa yhdistyksen tilille ja tarvittaessa hankkia esimerkiksi talletuskortti, jolla rahaa voi tallettaa TalletusOtto-automaateilla.

TALLETUSOTTO-AUTOMAATIN KAUTTA RAHAT YHDISTYKSEN TILILLE HELPOSTI

TalletusOtto-automaatin kautta kerättyjen varojen talletus tilille on helppoa. TalletusOtto on automaatti, joka mahdollistaa seteleiden ja kolikoiden tallettamisen heti korttiin liitetylle tilille. Lue lisää ja katso sinua lähin TalletusOtto: www.otto.fi/talletus

Vapaaehtoisten innostaminen

Lapset ensin -keräyksessä tarvitaan apujoukkoja, etteivät tehtävät kasaantuisi vain muutamalle aktiiville. Toimijoita tarvitaan tapahtumien ja tempausten järjestämiseen, keräyksestä viestimiseen sekä esimerkiksi julisteiden levittämiseen ja kerääjiksi.

KERÄÄJIEN REKRYTOIMINEN

Yhdistyksen jäsentiedotteessa kannattaa kertoa keräyksestä ja tavoista, miten siihen voi osallistua sekä **haastaa kaikki jäsenet mukaan**. Kerääjiksi voi kutsua myös yhdistyksen **toimintaan (perhekahvilat, kerhot jne.) osallistuvat ei-jäsenet**. Monet MLL:n jäsenistä ovat valmiita toimimaan satunnaisina vapaaehtoisina, kun heitä vaan pyydetään mukaan. Lapset ensin -keräys on hyvä keino aktivoida myös niin sanotut rivijäsenet mukaan tempaukseen.

Myös **koululaiset, tukioppilaat, vanhempainryhmät ja paikalliset yrittäjät** kannattaa haastaa mukaan. He voivat innostua lipaskerääjäksi, vaikka muutamiksi tunneiksi tai markkinoimaan keräystä omissa sosiaalisen median kanavissaan. Pyytäkää yhteistyöhön myös paikkakuntanne muita järjestöjä esimerkiksi **nuorkauppakamaria tai yrittäjäyhdistystä**. Erilaiset harrasteryhmät kuten **kuorot, peliseurat, eläkeläiskerhot tai jumpparyhmät** saattavat myös innostua kerääjiksi. Keräykseen kannattaa haastaa myös **paikalliset päättäjät ja julkisuuden henkilöt**.

Paikallisia tiedotusvälineitä voi hyödyntää jo kerääjien rekrytoinnissa. Tiedote paikallislehdessä ja -radiossa kannustaa ihmisiä tekemään vapaaehtoistyötä toisten hyväksi ja omaksi ajankuluksi. Kertokaa tiedotteessa keräyksestä ja vapaaehtoisten tarpeesta.

KERÄÄJÄKOULUTUS INNOSTAA

Kootkaa kerääjät perehdytystilaisuuteen ennen keräyksen aloittamista, sillä heidän on osattava vastata kysymyksiin MLL:n toiminnasta ja keräyskohteesta. Koulutus myös motivoi ja nostattaa yhteishenkeä.

Selvittäkää kerääjille **mitä tehdään, miksi tehdään ja ketkä ovat mukana**. Käykää läpi käytännön asiat lipaskeräyksestä (mm. keräyslupa, lupatarra, kerääjäsojimus). Kerratkaa perustiedot MLL:sta ja Lapset ensin -keräyksestä sekä keräyskohteista ja jakakaa Lapset ensin -materiaalit. Korostakaa kerääjän iloisen olemuksen ja kohteliaan käytöksen merkitystä keräystilanteessa.

Valmistakaa kerääjät kohtaamaan ihmisiä, kertomaan keräyksestä ja MLL:sta muille. Kerääjien työtä helpottaa, jos keräystuoton käyttötarkoitus on tiivistetty muutama lauseeseen. Lippaan kanssa vastaantuleva kerääjä kuulee yleisimmin kysymyksen: ”Mihin tarkoitukseen keräät rahaa?” Harjoitelkaa, miten esitettyihin kysymyksiin vastataan. Sopikaa myös, miten mahdollisissa ongelmatilanteissa toimitaan ja kuka on yhteyshenkilö. Koulutuksessa kannattaa hyödyntää kokemuksia aiemmilta vuosilta.

KERÄÄJÄSOPIMUS

Ennen kuin lipas annetaan kerääjälle, hänen henkilöllisyytensä täytyy tarkistaa ja täyttää hänen kanssaan kerääjäsojimus. **Kerääjäsojimukseen kirjataan kerääjän tiedot sekä kerääjälle luovutetun lippaan tai lippaiden lupatarran numero(t)**. Sojimuksen allekirjoittaja sitoutuu palauttamaan keräyksen jälkeen saamansa keräyslippaan(t) avaamattomana yhdistykselle. Mikäli kerääjä on alaikäinen, sojimuksen allekirjoittaa myös kerääjän huoltaja. Epäselvien tilanteiden välttämiseksi **kerääjäsojimus tulee tehdä jokaisen kerääjän kanssa**.

Kerääjäsojimuksen pohjan löydät Vapaaehtoisnetistä

INNOSTUKSEN YLLÄPITÄMINEN

Lapset ensin -tiimillä on keskeinen rooli kerääjien innostuksen ylläpitäjänä. Keräyksen etenemisestä tiedottaminen ja kerääjien palautteen kuuleminen on tärkeää. Onnistumiset kannattaa jakaa ja mahdolliset epäonnistumiset purkaa nopeasti.

Sähköposti tai some on oiva tapa pitää yhteyttä, jakaa kokemuksia ja kertoa keräysuutiset helposti ja nopeasti.

KIITTÄMINEN JA PALAUTTEEN KERÄÄMINEN

On ensiarvoisen tärkeää kertoa kerääjille, että heidän työtään arvostetaan ja tällä työllä on paljon merkitystä yhdistykselle.

Kiittää voi monella tavalla. Kaikki keräykseen osallistuneet voidaan koota vaikkapa kiitostilaisuuteen. Siellä voidaan vaihtaa kuulumiset, kertoa yhdistyksen tulevista tapahtumista ja kerätä palautetta kerääjiltä. Saadun palautteen avulla on hyvä arvioida keräyksen eri toimintamalleja ja kehittää keräystä seuraavaa vuotta varten.

Kerääjiä voi kiittää myös kirjeellä tai kortilla ja välittää samalla paikallisyhdistyksen terveiset – tietoa siitä, miten keräys onnistui, kuinka moni oli mukana ja mitä kerätyillä varoilla saadaan aikaiseksi.

Puhelinsoitto on henkilökohtainen tapa kiittää tehdystä työstä. Samalla voi keskustella kerääjän kanssa, miten keräys hänen kohdaltaan sujui, välittää yhdistyksen keräysterveiset sekä kertoa tulevista tapahtumista.

Paikallista mediaa kannattaa myös hyödyntää. Lähettäkää tiedotusvälineille tiedote keräyksen tuloksesta ja kiittäkää kaikkia keräykseen osallistuneita.

Muistakaa kiittää ja palkita myös itseänne, vaikka pullakahveilla koko tiimille.

Onnistunut paikallisyhteistyö

HAASTE YRITYKSILLE

- Haastakaa paikalliset yritykset mukaan keräykseen. **Korostakaa keräyksen paikallisuutta** ja kertokaa, **mikä on keräyskohteenne ja miksi sen tukeminen on tärkeää**. Vapaaehtoisnetistä löytyy avuksi yrityshaastekirjepohja.
- Yritykset voivat osallistua esimerkiksi lahjoittamalla haluamansa summan yhdistyksen keräystilille, ottamalla keräyslippaan toimipaikalleen, tarjoamalla työntekijöille mahdollisuuden toimia lipaskerääjinä tai jakamalla keräyksestänne lahjoituspyyntöä yrityksen sosiaalisen median kanavissa tai vaikka henkilökunnalle kohdistuvassa sisäisessä viestinnässään.
- **Henkilökohtainen yhteydenotto** on aina paras tapa lähestyä yritystä. Yritysten haastekirjeet kannattaa viedä perille henkilökohtaisesti. Mikäli postitatte kirjeen, soittakaa ja varmistakaa sen perille meno. Samalla voitte kertoa keräyksestä, paikallisesta kohteesta ja siitä miksi kohde tarvitsee tukea.
- **Tehkää osallistuminen mahdollisimman helpoksi.**
- Jos pyydätte lahjoitusta:
 - Liittäkää kirjeeseen **yhdistyksen keräystilin numero**
 - Kiittäkää lahjoituksen tehneitä yrityksiä.
- Jos toivotte yrityksen henkilökunnan lähtevän lipaskerääjiksi, tehkää mahdolliset valmistelut yrityksen puolesta.
 - Sopikaa yrityksen yhteyshenkilöstä.
 - Sopikaa, milloin voitte viedä lippaat, keräysliivit ja muun tarvittavan materiaalin yhteyshenkilölle.
 - Kouluttakaa yrityksen henkilökuntaa lyhyesti ja tehokkaasti MLL:sta, keräyksestä ja sen kohteesta. Tehkää kerääjäsofimus jokaisen kerääjän kanssa.
 - Sopikaa missä työntekijät keräävät. Muistakaa, että kauppojen ja muiden liikkeiden edustalla keräämiseen pitää pyytää etukäteen lupa omistajalta.
 - Keräyspäivän päätyttyä noutakaa lippaat ja liivit yrityksestä.
 - Kannustukseksi voitte järjestää työntekijöille kilpailun, jossa paras kerääjä palkitaan pienellä palkinnolla.
 - Muistakaa kiittää ja mahdollisuuksien mukaan keskustella keräyspäivän tapahtumista. Kertokaa myös mitä yrityksen keräämillä varoilla saadaan aikaan.
- Jos toivotte yrityksen jakavan lahjoituspyyntöänne / tietoa keräyksestänne:
 - Lähettäkää yritykselle lahjoituspyyntönne ja tiedot siitä, miten toivotte lahjoituksia tehtävän (keräystilille, MobilePaylla) sekä Gredissä yhdistyksellenne muokkaamat somekanavissa käytettävät julkaisukuvat.
 - Kertokaa keräyskohteesta ja -tavoitteista ja keräyksen ajankohdasta.

- Pitäkää listaa osallistuvista yrityksistä.
- Ilmoittakaa yritykselle, kun keräys on päättynyt ja kiittäkää mukana olleita yrityksiä osallistumisesta.

Yrityskirjepohja löytyy Vapaaehtoisnetistä ja markkinointiin tarvittavat materiaalit (mm. valmiit kuvat somekanaviin) löytyvät Gredistä.

OPPILAITOSYHTEISTYÖ

Nuoret ovat hyvä ja innokas vapaaehtoisten joukko. Parhaiten heidät saa mukaan koulujen kautta. Lapset ensin -keräykseen osallistumalla oppilaat saavat tietoa ja kokemusta kansalaisjärjestön toiminnasta. Samalla myös koulun henkilökunta ja oppilaiden vanhemmat tutustuvat Mannerheimin Lastensuojeluliiton toimintaan.

Kouluihin kannattaa ottaa yhteyttä ajoissa. Usein myös pitkäjänteisyys palkitaan.

Yhteistyö tukioppilaiden kanssa

- Ottakaa yhteys paikkakuntanne yläkoulun tukioppilasohjaajaan ja sopikaa yhteistyöstä.
- Miettikää yhdessä tukioppilaiden kanssa mielekkäin lipaskeräystempauksen toteuttamistapa.
- Opastakaa tukioppilaita ja tukioppilasohjaajia ja järjestäkää ennen keräystä koulutustilaisuus MLL:sta ja Lapset ensin -keräyksestä. Muistuttakaa oppilaita hyvistä käytöstavoista keräystilanteessa ja kerratkaa myös turvallisuuteen liittyviä asioita – esimerkiksi ovelta ovelle kerättäessä on pysyttävä asunnon ulkopuolella.
- Tukioppilaiden ja tukioppilasohjaajien kuuleminen ja kiittäminen keräyksen jälkeen on ehdottoman tärkeää!

Yhteistyö 5.–6.-luokkalaisten kanssa

- Muistakaa, että alakoululaiset keräävät aina aikuisen valvonnassa.
- Pyytäkää vanhempainyhdistykset mukaan.
- Opastakaa oppilaita ennen keräystä ja järjestäkää heille koulutustilaisuus Lapset ensin -keräyksestä ja MLL:sta. Muistuttakaa oppilaita myös hyvistä käytöstavoista keräystilanteessa.
- Oppilaiden kuuleminen ja kiittäminen keräyksen jälkeen on ehdottoman tärkeää!

Opiskelijayhteistyö

- Oppilaskunnat lähtevät usein innolla mukaan keräykseen.
- Ideoikaa yhdessä opiskelijoiden kanssa, mikä olisi heille paras ja mielekkäin tapa osallistua.
- Opiskelijat voivat toteuttaa keräyksen esimerkiksi osana opiskelujaksoa, jolloin he itse suunnittelevat ja myös toteuttavat keräyksen. HUOM! MLL:n paikallisyhdistyksen tulee kuitenkin tarkastaa ja hyväksyä opiskelijoiden tekemä keräyssuunnitelma.
- Voitte myös ehdottaa muunlaista osallistumista esimerkiksi oppilaskunnan kahvilatuottojen lahjoittamista tietyltä ajanjaksolta keräykseen.
- Kerääjien on osattava vastata heille esitettyihin kysymyksiin MLL:n toiminnasta ja keräyskohteesta, joten varatkaa aikaa ja käykää perusasiat MLL:sta ja Lapset ensin -keräyksestä läpi.
- Muistakaa, että opiskelijoiden kuuleminen ja kiittäminen keräyksen jälkeen on ehdottoman tärkeää!

Oppilaitosyhteistyön kirjepohjia löytyy Vapaaehtoisnetistä.

PÄÄTTÄJÄT MUKAAN

- Haastakaa Lapset ensin -keräykseen paikkakuntanne kansanedustajia ja kunnanvaltuutettuja sekä muita kunnan päättäjiä.
- Keräystuoton kartuttamisen lisäksi tavoitteena on tehdä MLL tutuksi ja saada päättäjät näkemään vapaaehtoistoiminnan merkitys ja voima.
- Ottakaa yhteyttä suoraan paikkakuntanne kansanedustajiin. Lähettäkää kirje, jossa haastatte edustajan mukaan ja kerrotte erilaisista tavoista osallistua Lapset ensin -keräykseen. Tavallisesti

maanantait ovat niin kutsuttuja maakuntapäiviä, jolloin kansanedustajat mahdollisesti tavoitetaan myös kotipaikkakunniltaan.

- Kunnantoimistosta voi kysyä miten päättäjiin saisi parhaiten yhteyden ja miten voisi toimittaa kunnanvaltuutetuille ja muille päättäjille osoitetut haasteet helpoiten.
- Myös päättäjien kuuleminen ja kiittäminen keräyksen jälkeen on tärkeää.

Päättäjahaasteen kirjepohjan löytyy Vapaaehtoisnetistä.

Miten lippailla kerätään

Paras tapa kerätä on pareittain tai levittäytyä suuremmalla joukolla määrätulle alueelle – näin kerääjät näkyvät katukuvassa ja saavat toisistaan tukea. Tämä on myös turvallisinta. Kerääjät voivat työskennellä parin tunnin vuoroissa tai halutessaan pidempäänkin. Kaikilla kerääjillä olisi hyvä olla sininen MLL-keräysliivi päällään, josta heidät tunnistaa MLL:n kerääjiksi.

Hyviä keräyspaikkoja ovat paikkakuntien keskustat, markettien edustat, torit, kauppakeskukset, rautatieasemat, huoltoasemat sekä erilaiset tapahtumat – paikat, joissa liikkuu paljon ihmisiä. Yksityisellä alueella (esim. liikkeet, huoltoasemat ja kauppakeskukset) keräämiseen täytyy ehdottomasti pyytää etukäteen omistajan/tapahtuman järjestäjän lupa.

Lippaan voi jättää myös toimistoon tai liiketilaan, mikäli yritys antaa siihen luvan. Sopikaa, kuka toimii yrityksen vastuu-/yhteyshenkilönä. Mikäli lipas laitetaan esimerkiksi **kaupan tai apteekin kassalle**, niin se pitää **lukita ketjun avulla kiinni**. Lippaan voi ”sinetöidä” kiinnittämällä MLL-tarran lippaan pohjaan. Parhaiten kerääminen onnistuu kuitenkin jalkautumalla ihmisten pariin.

TEMPAUSPÄIVÄT

Lapset ensin -keräystä suunnitellessa kannattaa miettiä sopsisiko yhdistyksellenne toteuttaa muutama tempauspäivä. Aiemmin hyväksi tempauspäiviksi on todettu Vappuaatto 30.4. ja äitienpäivää edeltävä lauantai. Jos paikkakunnallanne järjestetään muita tapahtumia esimerkiksi markkinoita, ne soveltuvat myös mainiosti tempauspäiviksi. Jo parin tunnin tempaus voi olla hyvin onnistunut.

KERÄYSLIPAS

- Keräyslippaista vastaa keräysvastaava tai muu hallituksen nimeämä henkilö.
- **Jokaisessa lippaassa pitää olla voimassa oleva lupatarra** – ilman sitä lipas on laitton. **Lippaisiin tulee ennen jokaista keräystä vaihtaa uusi voimassa oleva lupatarra, josta löytyvät yhdistyksen oman pienkeräyslupan tiedot.**
- Keräyslippaista on aina pidettävä huolta. Kun annatte keräyslippaan kerääjälle, tarkistakaa hänen henkilöllisyytensä ja täyttäkää hänen kanssaan kerääjäsojimus.
- Lipasta ei saa jättää vartioimatta yleiseen tilaan. Jos keräyslipas katoaa tai lipas varastetaan, tehkää siitä viipymättä ilmoitus poliisille.
- Lippaita voi tilata keskustoimiston verkkokaupasta kauppa.mll.fi omakustannushintaan.
- Rikkoutuneet lippaat kannattaa tuhota ja hävittää. Ylimääräiset ehjät lippaat voi palauttaa keskustoimistolle.

Muita tapoja tehdä lahjoitus

LAHJOITTAMINEN MOBILEPAYLLA

Tänä päivänä ihmisillä on harvoin mukana käteistä rahaa. Lapset ensin -keräyksessä kannattaa lipaskeräyksen rinnalle ottaa käyttöön MobilePay, joka on helppo maksuratkaisu mobiilissa kaikkien

pankkien asiakkaille. MobilePay toimii sekä Android- että iOS-puhelimissa. Jo yli miljoona suomalaista on ladannut MobilePay-applikaation puhelimeensa ja ottanut maksutavan käyttöön. MobilePayn käyttöönotto ei vaadi yhdistykseltä erillisiä laitehankintoja.

Huom! MobilePay on yhdistynyt Vippsin kanssa vuoden 2024 alussa. Saimme heiltä tammikuun aikana päivitettyt ohjeet siihen, miten yhdistys voi ottaa käyttöön MobilePayn ja mitkä ovat palvelun kustannukset yhdistyksille. Päivitimme nämä ohjeet Vapaaehtoisnettiin tammikuun 2024 aikana.

LAHJOITTAMINEN YHDISTYKSEN KERÄYSTILILLE

Yksityishenkilöiltä ja yrityksiltä voi pyytää lahjoituksia myös yhdistyksen keräystilille. Keräystilin numero kannattaakin laittaa näkyvästi esille kaikkiin keräysmateriaaleihin (yritysten haastekirje, someen tehtävät lahjoituspyynnöt, yhdistyksen omat verkkosivut), joita käytätte. Huomioitavaa on, että keräystä varten yhdistyksellä on hyvä olla oma erillinen keräystili, jota käyttämällä voidaan varmistaa, että kerätyt varat eivät pääse sekoittumaan yhdistyksen muiden varojen kanssa.

Viestintä

LAPSET ENSIN -KERÄYKSEN SANOMA TUTUKSI

Viestintä on tärkeä osa Lapset ensin -keräystä. Keräyksen peruslähtökohta on aina *tarve ratkaista jokin konkreettinen ongelma tai epäkohta. Tämä tarve on viestittävä selvästi.*

Piirit huolehtivat alueellisesta ja yhdistykset paikallisesta tiedottamisesta. Tiedottamisen tavoite on kertoa mahdollisimman monelle suomalaiselle Lapset ensin -keräyksestä, sen kohteesta ja tarkoituksesta. Lapset ensin -viestintä tekee MLL:n paikallisyhdistysten arvokasta työtä tunnetuksi ja tukee myös MLL:n vaikuttamistyötä.

Keräyksestä viestimiseen on hyvä tehdä selkeä suunnitelma. Suunnitelmaan on hyvä kirjata mitä kerrotaan, kenelle, missä kanavissa ja milloin. Suunnitelman tärkein osa on muutaman lauseen tiivistys siitä, millainen summa halutaan saada kasaan, mihin ”polttavaan” tarpeeseen kerätyt varat käytetään. Kerro tiivistyksessä myös miksi keräyskohde on tärkeä eli anna mahdollisille lahjoittajille syy osallistua.

Esimerkkejä:

”Paipun yhdistys käyttää Lapset ensin -keräyksessä saadut varat heijastinliivien hankkimiseen kaikille Paipun alakoulun oppilaille, jotta heidän koulutiensä olisi turvallinen.”

”Keräämme rahaa, jotta voimme tarjota kaikille perhekahvilakävijöille aamupalan. Perhekahvilasta on muodostunut alueellamme tärkeä vanhempien kohtauspaikka, josta äidit ja isät löytävät sekä seuraa että tukea.”

Yhdistyksen ja piirin käytössä on usein jo monta omaa kanavaa kuten verkkosivut ja mahdolliset somekanavat kuten Facebook, Instagram ja X. Kannattaa säästää aikaa ja suunnitella ennakolta valmiiksi somejulkaisujen sisällöt. Facebook-sivuille voi esimerkiksi jo heti suunnitteluvaiheessa ajastaa Lapset ensin -julkaisuja koko keräysajalle. Kerro jokaisen julkaisun yhteydessä, miten oman alueen tai paikkakunnan keräykseen voi osallistua ja lahjoittaa.

Keskusjärjestö tuottaa materiaalia paikallisen viestinnän tueksi. Yhdistysnetistä löytyvät seuraavat aineistot, joista on apua viestinnässä:

- mallitiedote ja tiedotepohja
- somejulkaisujen mallitekstejä
- vinkkejä median kanssa toimimiseen

Lisäksi Gredistä (mll.contenthub.fi) löytyy keräyksen viestintään runsaasti yhdistyksen käyttöön sopivaksi muokattavaa sähköistä markkinointimateriaalia kuten:

- kuvat eri somekanaviin (Facebook, Instagram, X ja LinkedIn)
- julistepohjat (A4 ja A3)

- jaettava A5-kokoinen esite
- keräyslippaan sivu- ja lupatarrat
- keräyksen tunnuskuva yhdistyksen verkkosivuille

HYVÄ SUUNNITTELU VIE PITKÄLLE MEDIAN KANSSA

Hyvää viestintäsuunnitelmaa voi hyödyntää myös yhdistyksen muissa toiminnoissa ja tiedottamisessa. Erilaiset tapahtumat ja paikkakuntalaisiin liittyvät teemat kiinnostavat paikallista mediaa. Luvut, tilastot, ensi kertaa tapahtuvat asiat, muutokset ja uutuuudet sekä paikallisten aidot tarinat auttavat mediaa kiinnostumaan. Kannattaa myös miettiä ketä halutaan puhutella, jotta olennaiset asiat tavoittavat heidät.

Tiedottamisen kanavia mietittäessä on hyvä huomioida myös käytettävissä olevat voimavarat ja mahdollisuudet. Selvittäkää etukäteen, milloin Lapset ensin -aineiston on oltava kussakin mediassa, jotta se tavoittaisi yleisön oikeaan aikaan.

Puhelinsoitto on usein paras ja tehokkain tapa olla yhteydessä paikallislehtiin ja radioihin. Kertokaa mihin varoja kerätään, miksi kerätään, miten keräys toteutetaan ja miten keräys tulee näkymään paikallisesti. Ennen soittoa kannattaa lähettää lehden sopivien palstojen ja toimittajien sähköpostiosoitteisiin oman keräyksenne tiedoilla muokkaamanne Lapset ensin -tiedote. Mainitkaa myös mahdollisista haastateltavista, esimerkiksi paikallinen julkisuuden henkilö tai muu merkittävä taho, joka on mukana keräyksessä. Muistakaa kysyä henkilöiltä etukäteen suostumus haastateltavaksi.

Vapaaehtoisnetistä löytyy mallitiedote, jonka voitte muokata omaan toimintaanne sopivaksi.

Hyödyntäkää paikallisia tiedotusvälineitä jo ennen keräyksen alkua vapaaehtoisten rekrytoinnissa. Keräyksen jälkeen on hyvä tiedottaa Lapset ensin -keräykseen tuloksista ja kiittää keräykseen osallistuneita.

Jos tarvitsette paikkakuntanne tiedotusvälineiden yhteystiedot, ottakaa yhteyttä MLL:n viestinnän asiantuntija Minna Närhilään, puh. 050 472 8585, minna.narhila@mll.fi

Käytännön asiat

LAPSET ENSIN -MATERIAALI

Keräyksessä käytettävät materiaalit (juliste, lupatarra, somekuvat) löydät Gredistä, jossa voit muokata ne omalle yhdistykselle sopiviksi. Voitte käyttää yhdistyksessä olevia vanhoja keräyslippaita, mikäli niitä on ja ne ovat ehjiä. **Muistakaa kuitenkin, että kaikissa lippaissa tulee olla lupatarrat, joista löytyvät yhdistyksenne poliisilta saaman pienkeräysluvan tiedot.** Uusia lippaita ja keräysliivejä voi tarvittaessa tilata omakustannehintaan verkkokaupasta: kauppa.mll.fi

MOBILEPAYN KÄYTTÖÖNOTTO

MobilePay ja Vipps ovat yhdistyneet vuoden 2024 alussa. Saimme heiltä päivitettyä tietoa MobilePayn käyttöön otosta ja käytöstä. Ohjeistus on päivitetty Vapaaehtoisnettiin.

LIPPAIDEN TYHJENNYS JA RAHOJEN TILITYS

Jokainen lipas on avattava, vaikka se olisi tyhjä. Lipas avataan aina vähintään kahden henkilön läsnä ollessa, joista toisen on oltava yhdistyksen hallituksen jäsen. Avaamis- ja kirjaamiskäytäntö on sama, mikäli lipas joudutaan avaamaan ja tyhjentämään kesken keräyksen. Lippaiden avauslomakkeeseen kirjataan lippaiden sisältämä rahamäärä ja se kuitataan. Lippaiden avauslomake tallennetaan yhdistyksen kirjanpidon liitteeksi.

Kerätyt varat jäävät kokonaisuudessaan ne keränneelle yhdistykselle.

Jos viette lippaat pankkiin laskettavaksi, merkitkää lippaanavaus-lomakkeeseen vientipäivämäärä ja lippaan viejän allekirjoitus.

KERÄYSTILITYS POLIISILLE

Jokaisen keräyksen toteuttavan yhdistyksen tulee tehdä poliisille pienkeräysilmoitus. Poliisilta saatu keräyslupa velvoittaa tekemään poliisille tilityksen kerätyistä varoista. Lisätietoja lupa-asioista, pienkeräyksestä ja siihen liittyvistä asioista löytyy vapaaehtoisnetistä (Vapaaehtoisnetti > Toimiva yhdistys > Varainhankinta > Lapset ensin -keräys > Liitetiedostot).

Lisätietoa ja tukea

Vapaaehtoisnettiin on kerätty ajankohtaista tietoa sekä materiaalia keräyksen toteuttamiseen: (Vapaaehtoisnetti > Toimiva yhdistys > Varainhankinta > Lapset ensin -keräys > Liitetiedostot)

Keräykseen liittyvät kuvat ja somemateriaalit löydät Gredistä osoitteesta mll.contenthub.fi. Gredin käyttö ei vaadi sisäänkirjautumista, vaan yhdistysten edustajat pääsevät aineistokirjastoon SISÄÄN TÄSTÄ -painikkeesta.

MLL:n piirit opastavat ja kannustavat yhdistyksiä sekä järjestävät keräyskoulutusta. Piireistä voi myös kysyä keräysliivejä lainaksi. www.mll.fi > Yhdistyshaku > Piirien yhteystiedot

MLL keskustoimisto

Keräyslupa-asiat: Mari Lindström, mari.lindstrom@mll.fi, p. 075 324 5296

Viestintäasiat: Minna Närhila, puh. 050 472 8585, minna.narhila@mll.fi